

Datum 2018-12-03
Dokumenttyp Yttrande
Diarienummer U2018/03652/GV
Ert diarienummer 2018/0210
Handläggare Åsa Nordström

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över komvuxutredningens slutbetänkande, En andra och en annan chans – ett komvux i tiden (2018:71) U2018/03652/GV

Myndigheten för delaktighet, MFD, arbetar för ett samhälle där alla kan vara delaktiga, oavsett funktionsförmåga. MFD lämnar följande yttrande.

Sammanfattning

MFD tillstyrker betänkandet men lämnar några synpunkter:

- En ny sammanhållen kommunal vuxenutbildning måste kunna möta elevers olika förutsättningar.
- Det är viktigt att säkerställa stöd och anpassning när personer med intellektuell funktionsnedsättning ges möjlighet till högskolestudier.
- Yrkespaket bör utformas flexibelt och där man aktivt involverar funktionshindersorganisationer.
- Det är angeläget att analysera vad komvux kan lära av folkhögskolornas pedagogik och metodik för att kunna säkerställa en likvärdig utbildning för alla, oavsett funktionsförmåga.

Myndighetens synpunkter

Myndigheten för delaktighets synpunkter tar sin utgångspunkt i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. I konventionen fastslås rätten att få tillgång till allmän högre utbildning, yrkesutbildning, vuxenutbildning och livslångt lärande utan diskriminering och på lika villkor som andra. En inkluderande och tillgänglig utbildning är avgörande för delaktigheten i samhället för personer med funktionsnedsättning.

Utbildning och utbildningsnivå påverkar förutsättningarna för jämlika levnadsförhållanden. Många personer med funktionsnedsättning hoppar av gymnasiestudierna eller saknar av andra anledningar behörighet till vidare

studier.¹ För dessa personer blir komvux en nödvändig väg för att komma vidare till högre utbildning. MFD anser att många av slutbetänkandets förslag ökar möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att komplettera sin utbildning och på sikt etablera sig på arbetsmarknaden.

En ny sammanhållen kommunal vuxenutbildning måste kunna möta elevernas olika förutsättningar

Med anledning av förslaget att särvox ska upphöra som egen skolform, vill MFD peka på vikten av att säkerställa att komvuxutbildningen fungerar för hela den mänskliga mångfalden och att kunskap finns om att möta olika förutsättningar hos eleverna. En tillgänglig lärmiljö är grunden för en fungerande komvuxutbildning för elever med funktionsnedsättning. Utöver detta måste den enskilde eleven också få kompletterande individuella stöd och anpassningar utifrån sina behov och förutsättningar. Det kan handla om assisterande teknik och hjälpmedel, särskilda pedagogiska stöd, speciallärarkompetens eller praktiskt stöd i form av ledsagning eller personlig hjälp i vardagssituationer.

Viktigt att säkerställa stöd och anpassning när personer med intellektuell funktionsnedsättning ges möjlighet till högskolestudier

Personer med intellektuell funktionsnedsättning har i dag mycket begränsade möjligheter att studera vidare. MFD ser därför positivt på de förslag på utbildningsformer som möjliggör för personer med intellektuell funktionsnedsättning att studera på universitet och högskolor. Det är dock viktigt att säkerställa att utbildningen bygger på en tillgänglig lärmiljö med möjlighet till individuella stöd och anpassning utifrån individuella behov och förutsättningar. Det är viktigt att utbildningsformen utvecklas tillsammans med högskolan och att man aktivt involverar funktionshindersorganisationerna.

Yrkespaketet bör utformas flexibelt och aktivt involvera funktionshindersorganisationer

MFD ser positivt på förslaget att ge Skolverket i uppdrag att inom ramen för regionalt yrkesvux ta fram förslag på nationella yrkespaket inom särskild utbildning. Yrkesutbildningen bör emellertid utformas på ett sådant sätt att den fungerar för alla personer, oavsett funktionsförmåga. Det kan till exempel finnas skäl att bygga in en sådan flexibilitet i utbildningen som ger personer

¹ Myndigheten för delaktighet (2017), Uppföljning av funktionshinderspolitiken 2017

möjlighet att delta under en längre tidsperiod eller att utöka andelen praktiska inslag. Funktionshindersorganisationerna bör aktivt involveras i utformningen.

Som ett exempel vill MFD lyfta arbetsmarknadsmodellen Breddad kompetensförsörjning². Modellens målsättning är att skapa möjligheter för arbetslösa att komma in på arbetsmarknaden och samtidigt avlasta yrkesgrupper med hög arbetsbelastning. Den ordinarie personalen får bättre förutsättningar att utföra sina huvudsakliga arbetsuppgifter genom att inom satsningen anställa så kallade serviceassistenter.

Det finns mycket att lära av folkhögskolorna

Folkhögskolan är en viktig och ibland den enda, utbildningsvägen för elever med funktionsnedsättning. En stor andel elever i folkhögskolor har i dag en funktionsnedsättning.³ Genom individualiserad undervisning och stöd erbjuder folkhögskolan en miljö som kan vara gynnsam för elever med funktionsnedsättning att fullfölja sin gymnasieutbildning. MFD anser att det kan finnas mycket att lära av den pedagogik och metodik som folkhögskolorna använder. Det är därför angeläget att närmare analysera vad komvux kan lära av folkhögskolorna för att kunna säkerställa en likvärdig utbildning för alla, oavsett funktionsförmåga.

Ärendets handläggning

I den slutliga handläggningen av ärendet har generaldirektör Malin Ekman Aldén (beslutande), avdelningschef Emelie Lindahl och utredare Åsa Nordström (föredragande) deltagit.

Myndigheten för delaktighet

Malin Ekman Aldén

Åsa Nordström

² Södertörns högskola (2017) - Daniel Castillo och Mikael Ljung, Arbetsdelning i praktiken – Satsning på nya avlastande tjänster i Skövde kommun

³ Folkbildningsrådet (2018), Årsredovisning med verksamhetsberättelse 2017